EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 24.5.2023
COM(2023) 619 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Madalmaade 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

{SWD(2023) 619 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Madalmaade 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[3] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb ELi rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab see kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele taastumisele ning kestlike reformide ja investeeringute tegemisele, et eelkõige edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust ELis ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 taaste- ja vastupidavusrahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

---

1 ELT L 209, 2.8.1997, lk 1.

2 ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

(2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi,[4] mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu analüüsi prioriteedid konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme raames heaks. 22. novembril 2022 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Madalmaid ühe liikmesriigina, keda võib mõjutada tasakaalustamatus või kelle puhul on oht, et teda võib mõjutada tasakaalustamatus, ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu arvamuse Madalmaade 2023. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille nõukogu võttis vastu 16. mail 2023, ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 13. märtsil 2023.

(3) Kuigi ELi riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, mõjub geopoliitiline kontekst neile jätkuvalt negatiivselt. Kuna EL toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse ELi majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju haavatavatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse jõuliselt ELi konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

(4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“,[5] et edendada ELi nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. Kava täiendab Euroopa rohelise kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada ELi suutlikkust töötada välja nullnetotehnoloogiaid ja toota tooteid, mida on vaja ELi ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Kava aluseks on neli sammast: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“,[6] milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga välja kujundada majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatises seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed ELi ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitused aitavad neid prioriteete ellu viia.

(5) 2023. aastal jätkab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta arenemist kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist.

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud REPowerEU määruse[7] eesmärk on kiiresti kaotada ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning edendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. Määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke. Samuti aitavad need suurendada ELi nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud rohelise kokkuleppe tööstuskavas kliimaneutraalsuse ajastuks, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile vajaduse korral ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

(7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks. Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist[8]. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu. Liikmesriike kutsuti üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse (3 % SKPst) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärsel tasemel. Komisjon kutsus liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud kodumajapidamiste ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema varasemast palju paremini suunatud haavatavatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele. Komisjon pani ette, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida ning sõnastada esmaste netokulude alusel, nagu on kavandatud teatises ELi majanduse juhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta[9]. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid peaksid jätkama riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagama taaste- ja vastupidavusrahastu ning muude ELi vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks olemasolevate õigusnormide kohaselt 2024. aasta kevadel 2023. aasta tulemuste põhjal.

(8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud ELi majandusjuhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada

---

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Ettepanekutega soovitakse anda liikmesriikidele suurem kontroll keskpika perioodi kavade koostamise üle, kuid kehtestada ka rangem nõuete täitmise tagamise kord tagamaks, et liikmesriigid täidavad oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades võetud kohustusi. Eesmärk on viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.

(9) 8. juulil 2022 esitasid Madalmaad vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 4. oktoobril 2022 võttis nõukogu vastu otsuse Madalmaade taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta[10]. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Madalmaad on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(10) 28. aprillil 2023 esitasid Madalmaad kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1 oma 2023. aasta riikliku reformikava ja 28. aprillil 2023 oma 2023. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Madalmaade kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Madalmaade kohta 2023. aasta riigiaruande[11]. Selles hinnati Madalmaade edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Madalmaad on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Madalmaade edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(12) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Madalmaade kohta põhjaliku analüüsi ja avaldas selle tulemused 24. mail 2023[12]. Komisjon jõudis järeldusele, et Madalmaades on makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige püsib (kuigi on mõningaid vähenemismärke) haavatavus, mis on seotud erasektori suure võlaga ja jooksevkonto suure ülejäägiga, millel on piiriülene mõju. Hoolimata andmete hiljutisest läbivaatamisest on jooksevkonto ülejääk ja erasektori võlg rahvusvaheliste standardite kohaselt suur ning majanduse põhinäitajatest kõrgem. Kaubandustingimuste halvenemine, jooksevkonto kasv püsivhindades ja esmaste tulude puudujäägi suurenemine tingisid 2022. aastal suure jooksevkonto ülejäägi vähenemise. Kuna kaubandustingimused paranevad, peaks ülejääk 2023. aastal märkimisväärselt taastuma ja 2024. aastal stabiliseeruma. Teatavaid poliitilisi edusamme on tehtud, kuid investeerimistakistuste vähendamiseks on vaja ära teha

[10] Nõukogu 4. oktoobri 2022. aasta rakendusotsus Madalmaade taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 12275/22; ST 12275//22 ADD 1).

[11] SWD(2023) 619 final.

[12] SWD(2023) 640 final.

rohkem. Mittefinantsettevõtete ja kodumajapidamiste võlakoormus on endiselt suur: viimane on rohkem murettekitav, sest see muudab kodumajapidamised šokkide suhtes haavatavaks, kusjuures neid riske süvendab eluasemehindade suur ja kasvav ülehindamine. Tulevikus peaks võlg jätkuvalt mõõdukalt vähenema. Eluasemehindade mõõdukale langusele vaatamata püsib surve eluasemeturule, eelkõige seetõttu, et uute eluasemete ehitamine jääb valitsuse eesmärkidest oluliselt allapoole. Samal ajal toetatakse võlapõhiselt rahastatavat koduomandit jätkuvalt soodsa maksustamisega, kuigi eraüüriturgu käsitlev poliitika võib selle arengut pärssida.

(13) Eurostati kinnitatud andmete põhjal[13] jõudis Madalmaade valitsemissektori eelarvepositsioon puudujäägilt 2,4 % SKPst 2021. aastal tasakaalus eelarveni 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg vähenes 52,5 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 51,0 %-le SKPst 2022. aasta lõpus.

(14) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulusid vähendavad meetmed energia käibemaksu ning bensiini ja diislikütuse aktsiisi langetamist. Samas hõlmasid kulusid suurendavad meetmed soodustust novembri ja detsembri energiaarvetele ning toetust väikese sissetulekuga leibkondadele, kelle energiaarved olid suured. Nende meetmete kulusid tasakaalustasid osaliselt energiatootjate ja -tarnijate juhusliku kasumi uued maksud, nimelt 33 % solidaarsusmaks nõukogu määruse (EL) 2022/1854 kohaldamisel. Komisjoni hinnangul oli nende meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 0,6 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud ka Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud, mis olid 2022. aastal hinnanguliselt 0,1 % SKPst. Samal ajal langesid COVID-19 ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 1,8 %-lt SKPst 2021. aastal 0,3 %-le SKPst 2022. aastal.

(15) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Madalmaadel[14] järgida 2022. aastal toetavat eelarvepoliitikat, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastust saadav impulss, ning säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud.

(16) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika[15] 2022. aastal toetav (-0,5 % SKPst), nagu soovitas nõukogu. Nagu nõukogu soovitas, jätkasid Madalmaad majanduse taastamise toetamist taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavate investeeringutega. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 0,2 % SKPst (2021. aastal 0,2 % SKPst). Riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,1 protsendipunkti[16]. Seega ei säilitanud Madalmaad riiklikult rahastatavaid investeeringuid, kuigi nõukogu oli seda soovitanud. Samal andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,4 protsendipunkti. Seega hoidsid Madalmaad riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu piisavalt kontrolli all.

---

13 Eurostat-Euro Indicators, 47/2023, 21.4.2023.

14 Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, millega esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 88).

15 Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutlusõiguse alusel võetud tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

16 Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid ekspansiivse panuse 0,2 protsendipunkti SKPst.

(17) Stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on realistlik. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 1,6 % ja 2024. aastal 1,4 %. Võrdluseks kasvab reaalne SKP 2023. aastal komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt veidi rohkem (1,8 %) ja 2024. aastal veidi vähem (1,2 %). See on peamiselt tingitud sisenõudluse väljavaadete väikestest erinevustest mõlemal aastal.

(18) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk suureneb 2023. aastal 3,0 %-le SKPst. Eelarvepuudujäägi suurenemine 2023. aastal tuleneb peamiselt energiapaketi kuludest, suurenevatest intressikuludest ja täiendavatest kulukavadest, mis on seotud ühiskondlike probleemidega, nagu rohepööre, liigse lämmastiku sadestumise piiramine, haridus ja eluasemete pakkumine. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 49,3 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 48,4 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 2,1 % SKPst. See on väiksem kui stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujääk, peamiselt seetõttu, et 2022. aasta valitsemissektori eelarvepositsiooni tulemused osutusid stabiilsusprogrammis eeldatust paremateks. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus kõrgem (49,3 %). Erinevus tuleneb asjaolust, et 2022. aasta tulemusandmed osutusid stabiilsusprogrammis eeldatust paremaks, kuna 2022. aastal oli võlakoormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vaheline erinevus suur.

(19) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama eelarvemeetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastast pikendatud meetmeid (eelkõige bensiini ja diislikütuse aktsiisi vähendamine ning väikese sissetulekuga kodumajapidamiste toetamine) ning uusi meetmeid, nagu elektri ja gaasi hinnalae ning energiamahukate VKEde toetuskava. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 1,1 % SKPst[17]. Enamik 2023. aasta meetmetest ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele kodumajapidamistele või ettevõtetele ega säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seepärast on suunatud toetusmeetmete summa, mida võetakse arvesse 2023. aastaks esitatud soovituse järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,5 % SKPst (võrreldes 0,1 %ga SKPst 2022. aastal). Ukrainast põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud peaksid võrreldes 2022. aastaga jääma stabiilseks.

(20) 12. juulil 2022 soovitas nõukogu[18] Madalmaadel võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,[19] võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Madalmaad peaksid olema valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati

---

17 See näitaja kajastab meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

18 Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Madalmaade riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 154).

19 Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Madalmaade keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) nominaalne potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, hinnanguliselt 7,9 %.

Madalmaadel suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut ning muid liidu vahendeid.

(21) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes ekspansiivne (–1,1 % SKPst). See järgneb 2022. aasta ekspansiivsele eelarvepoliitikale (–0,5 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse ekspansiivne panuse 0,9 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele kodumajapidamistele ja ettevõtetele suunatud toetusmeetmete kulude suurenemist 0,4 % SKPst. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate netokulude ekspansiivne panus on seega ainult osaliselt tingitud sihipärasest toetusest kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukraina põgenikele. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude ekspansiivne kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) tuleneb ka mittesihtotstarbelistest energiatoetusmeetmetest, avaliku sektori palkade püsivast tõusust ning sotsiaaltoetustest ja suurematest kulutustest tervishoiule. Kokkuvõttes ei ole riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kavandatud kasv nõukogu soovitusega kooskõlas. Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest ja muudest ELi vahenditest rahastatavate kulude maht oli 2023. aastal 0,2 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse neutraalse panuse 0,0 protsendipunkti. Seega kavatsevad Madalmaad rahastada täiendavaid investeeringuid taaste- ja vastupidavusrahastust ja muudest ELi vahenditest ning säilitavad prognoosi kohaselt riiklikult rahastatavad investeeringud[20]. Madalmaad kavatsevad rahastada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, nagu investeerimine avamere tuuleparkide arendamisse ja nende arendamise hõlbustamine, vesiniku kasutamise stimuleerimine ja õpilaste digikirjaoskuse parandamine, mida osaliselt rahastatakse taaste- ja vastupidavusrahastust ning muudest ELi vahenditest.

(22) Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal vähenema (2,6 %-le SKPst). 2024. aasta vähenemine kajastab peamiselt energiatoetusmeetmete järkjärgulist kaotamist. Programmis prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse tõuseb 2024. aasta lõpuks 48,7 %ni. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2024. aastal 1,7 % SKPst. See on programmis prognoositud eelarvepuudujäägist väiksem, mis on peamiselt tingitud baasefektist, mis tuleneb 2023. aastaks prognoositud väiksemast eelarvepuudujäägi suhtest SKPsse. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus sarnane (48,8 %).

(23) Stabiilsusprogrammis nähakse ette kõigi energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Ka komisjon eeldab energiatoetusmeetmete täielikku järkjärgulist kaotamist 2024. aastal. See sõltub eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti.

[20] Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma ekspansiivse panuse -0,2 protsendipunkti SKPst.

(24) Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst keskpika perioodi eesmärgi suunas[21]. Võttes arvesse riigi rahanduse kestlikkusega seotud kaalutlusi,[22] oleks asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,3 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude kasv[23] 2024. aastal ületada 3,5 %, nagu on kajastatud käesolevas soovituses. Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 1,1 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest järk-järgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest saadava kokkuhoiu arvel tuleks vähendada valitsemissektori eelarvepuudujääki. Komisjoni hinnangute kohaselt tooks see kaasa esmaste netokulude kasvu alla 2024. aastaks soovitatud maksimaalse kasvumäära. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt ei ole riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate netokulude kasv 2023. aastal siiski kooskõlas nõukogu soovitusega. Kui see leiab kinnitust, oleks 2024. aastal asjakohane esmaste netokulude väiksem kasv.

(25) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 1,7 %, mis on soovitatud kasvumäärast vähem. Komisjoni prognoosis sisalduv kohandus on kooskõlas säästuga, mis tuleneb energiatoetusmeetmete täielikust järkjärgulisest kaotamisest.

(26) Programmi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud tõusma 3,4 %-lt SKPst 2023. aastal 3,5 %-le SKPst 2024. aastal. Suuremad investeeringud kajastavad riiklikult rahastatavate investeeringute ja ELi rahastatavate investeeringute suurenemist, eelkõige taaste- ja vastupidavusrahastu kaudu. Programmis osutatakse reformidele ja investeeringutele, mis peaksid aitama kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule. Need hõlmavad reforme ja investeeringuid hariduse, teadus- ja arendustegevuse, tööturu ning rohe- ja digipöörde valdkonnas, mis on samuti osa taaste- ja vastupidavuskavast.

(27) Stabiilsusprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2027. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk suurenema 2026. aastal 2,8 %-le SKPst ja 2027. aastal 3,2 %-le SKPst. Valitsemissektori eelarvepuudujääk jääb kava kohaselt kuni 2026. aastani tasemele alla 3 % SKPst ja kasvab 2027. aastal tasemele üle 3 % SKPst. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse tõusma 48,7 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 52,7 %-le SKPst 2027. aasta lõpus.

(28) Eluasemehindade kiire tõus viimastel aastatel on põhjustanud eluasemeturu väärtuse ülehindamise. Kuid finantstingimuste karmistumise tõttu jõudis eluasemeturg 2022. aasta keskel pöördepunkti, kuna vastusena hüpoteeklaenude intressimäärade tõusule hakkasid eluasemehinnad langema. Hüpoteeklaenude suhe SKPsse on rahvusvaheliste standardite kohaselt Madalmaades endiselt suur. See tuleneb

---

21 Vt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5, milles nõutakse kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst ka liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

22 Komisjoni hinnangul peaks Madalmaade struktuurse esmase eelarvepositsiooni suhe SKPsse paranema keskmiselt 0,35 protsendipunkti aastas, et saavutada võla usutav vähenemine või tagada valitsemissektori võla hoidmine usaldusväärsel tasemel keskpikas perspektiivis. See hinnang põhines komisjoni 2022. aasta sügisprognoosil. Selle hinnangu lähtepunktiks olid 2024. aastaks prognoositud valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg, mille puhul eeldati energiatoetusmeetmete kaotamist 2024. aastal.

23 Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikulusid ega tsüklilisi töötuskulusid.

suhteliselt suurtest laenulimiitidest (laenusumma ja tagatise väärtuse suhe) ja hüpoteeklaenude maksete märkimisväärsest maksusoodustusest. Kuigi hüpoteeklaenude intresside mahaarvatavust maksustatavatest tuludest vähendatakse järk-järgult, on see endiselt suur. Sellest tulenev kodumajapidamiste suur võlakoormus muudab kodumajapidamised majandussõkkide suhtes haavatavaks, mis on eriti oluline nüüd, kui eluasemehindade korrigeerimise risk on suurenenud. Samal ajal on eraüüriturg suhteliselt väike, mistõttu on eluaseme ostmisele taskukohase hinnaga ja kättesaadavate alternatiivide pakkumine piiratud. Taskukohase üüripinna puudumine kahjustab ka tööjõu liikuvust. Selliste takistuste kõrvaldamine, mis praegu pärsivad investeeringuid, sealhulgas elamuehitusse, võimaldaks valitsusel edukalt ellu viia oma eluasemepakkumise suurendamise plaane ning võiks seega aidata kaasa välispositsiooni tasakaalustamisele ja eluasemeturu paremale toimimisele.

(29) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Kuigi Madalmaade taaste- ja vastupidavuskava võeti vastu alles 2022. aastal, on selle rakendamine praegu käimas. Operatiivlepingu üle peetavate läbirääkimiste kiire jätkamine aitab kava rakendada ja see on vajalik, et esitada esimene maksetaotlus, mida oodatakse 2023. aasta lõpuks. Rakendamine on praegu pooleli, kuid vahendite mittekasutamise oht näib olevat piiratud, võttes arvesse suhteliselt väikest rahaeraldist. Käimas on REPowerEU peatüki ettevalmistamine. Uue REPowerEU peatüki kiire lisamine taaste- ja vastupidavuskavva võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Madalmaade strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.

(30) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Madalmaade ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikuses täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Madalmaades ellu rohe- ja digipööre, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.

(31) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisavad Madalmaad silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud tööturu killustumise, tööjõu- ja oskuste nappuse, fossiilkütustest sõltuvuse ning liigse lämmastiku sadestumisega.

(32) Paindliku tööhõive (nii paindliku ja ajutise töölepinguga töötajad kui ka füüsilisest isikust ettevõtjad, kellel ei ole töötajaid) osakaal tööturul on Madalmaades endiselt suur. See osutab tööturu killustumise kasvavale ohule, millel on iseäranis moonutav mõju tööturu äärealadel. Ühtlasi võib see suurendada võimaluste ebavõrdsust ja vähendada tootlikkust. Tööturu teatav paindlikkus võib aidata kaasa majanduse kohanemisvõimele ja võtta paremini arvesse individuaalseid eelistusi. Paindlike tööhõivevormide ülemäärane kasutamine võib siiski avaldada töötajatele ja majandusele laiemalt negatiivset mõju. Näiteks osalemine koolituses ja elukestvas õppes on väljakutse neile, kellel on paindlik lepinguline töökorraldus, ja see omakorda vähendab investeeringuid oskustesse. Madalmaade valitsus kavatseb koostöös sotsiaalpartneritega tegeleda alalise ja paindliku töökorralduse vaheliste erinevustega. Plaanid hõlmavad nulltunnilepingute kaotamist ja *on-call* lepingute asendamist uut

tüüpi lepingutega, mis tagavad töötajatele suurema sissetulekukindluse, ning renditöötajate töökohakindluse parandamist. Nende kavade rakendamisel on oluline teha kiireid edusamme tagamaks, et teatavat liiki töölepingu valik sõltub töökohapõhistest vajadustest või töötajate eelistustest, parandades samas paindliku töölepingu alusel töötavate inimeste tööhõivet ja sotsiaalset positsiooni ning vähendades tööturu killustatust.

(33) Tööjõu ja oskuste nappus oli Madalmaade tööturule iseloomulik juba enne COVID-19 pandeemiat, kuid sellest ajast alates on see muutunud kõigis sektorites levinumaks. Sellised sektorid nagu IKT, tervishoid, haridus ja tehnilised töökohad seisavad silmitsi struktuurse puudusega, mis eksisteeris juba enne pandeemiat ja jääb, osaliselt demograafiliste arengute tõttu, eeldatavasti püsima. Vaatamata suurele üldisele tööturul osalemise määrale leidub Madalmaades ikka veel kasutamata ja alakasutatud potentsiaalseid töötajaid, nagu sisserändaja taustaga inimesed ja osalise tööajaga töötajad. Osalise tööajaga töötamisel otsustavad vaid vähesed töötajad oma töötundide arvu suurendada. Seda saab osaliselt seletada kõrgete piirmaksumääradega, laste või teiste pereliikmete mitteametliku hooldusega seotud kohustustega (või tulevaste kohustuste prognoosimisega) ja/või töö kvaliteedi ning töö- ja eraelu tasakaaluga. Tööjõu ja oskuste nappuse probleemi lahendamiseks on vaja terviklikku lähenemisviisi, samuti tuleb käsitleda sektoripõhiseid vajadusi ja takistusi ning tootlikkust suurendavaid investeeringuid. Tööjõu ja oskuste nappuse probleemi lahendamiseks võiks kaaluda eri poliitikameetmete kombineerimist. Need poliitikameetmed võiksid hõlmata järgmist: i) piirmaksumäära edasine vähendamine ja/või üksikisikule kohaldatava maksu piirmäära läbipaistvuse parandamine; ii) palkade suurendamine struktuurse puudusega sektorites, eelkõige sektorites, kuhu on koondunud avaliku sektori ja avaliku sektori osalusega tööandjad; iii) töö kvaliteedi ning töö- ja eraelu tasakaalu edendamine; iv) karjäärinõustamise tõhustamine ning v) kvaliteetsele ja taskukohasele lapsehoiule juurdepääsu parandamine. Lisaks võib täiend- või ümberõppe võimaluste parandamine sihipäraste ja kohandatud meetmete abil, eelkõige tööturu äärealadel olevate ja tööturult eemalejäänud inimeste jaoks, aidata leevendada tööjõu ja oskuste nappust ning parandada sotsiaalseid tulemusi.

(34) Kuigi Madalmaad on võtnud meetmeid, et vähendada oma sõltuvust Venemaa fossiilkütustest, moodustasid nafta ja maagaas vastavalt 38 % ja 41 % riigi energiaallikate jaotusest, muutes Madalmaade majanduse üleilmsete hinnamuutuste suhtes haavatavaks. Madalmaad peavad tegema täiendavaid jõupingutusi, et saavutada ELi 2030. aasta taastuvenergia eesmärgid. Hoolimata suurematest ambitsioonidest täiendava taastuvenergia võimsuse paigaldamiseks, oli taastuvenergia osakaal energia lõpptarbimises 2021. aastal vaid 13,0 %, mis on vähem kui ELi tasandil poliitiliselt kokku lepitud eesmärk ja ELi keskmine 21,8 %. Selle tulemusena on Madalmaade taastuvenergia osakaal summaarses energia lõpptarbimises liikmesriikide seas jätkuvalt üks kehvemaid, kusjuures 2021. aasta osakaalu ja 2030. aasta eesmärkide vaheline erinevus on üks suurimaid. Elektrivõrgu laiendamine nii ülekandmiseks kui ka jaotamiseks on oluline nii maismaa kui ka avamere taastuvenergia taristu kasutuselevõtu kiirendamiseks. Elektrivõrgu üha suureneva ülekoormuse tõttu on võrguoperaatorid sageli sunnitud uute elektritootjate ja tarbijate võrgule juurdepääsu taotlused tagasi lükkama. Kuna gaasitarbimine eluruumides moodustab ligikaudu 25 % Madalmaade maagaasi kogutarbimisest, võib hoonete energiatõhususe parandamine (näiteks energiatõhususe miinimumstandardite abil, et käivitada renoveerimine ja energiaauditi nõuete rangem jõustamine tööstuses) aidata märkimisväärselt kaasa CO_2 heite ja fossiilkütustest sõltuvuse edasisele vähendamisele. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini vähenes Madalmaades

maagaasi tarbimine võrreldes eelneva viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 29 %, st rohkem, kui oli seatud eesmärgiks (15 %). Madalmaid julgustatakse jätkama jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024[24].

(35) Peamiselt Madalmaade intensiivsest põllumajandussektorist tingitud liigse lämmastiku sadestumise negatiivse mõju tõttu looduslikel aladel on lubade väljaandmine teatavatele lämmastiksaastet tekitavatele projektidele, eelkõige ehitusprojektidele, praegu peatatud. Madalmaade valitsus võtab meetmeid lämmastiku sadestumise vähendamiseks, eelkõige provintsi tasandi integreeritud piirkondlike programmide kaudu. Täiendavat toetust on vaja põllumajanduse kestlikumaks muutmiseks, tagades samal ajal konkurentsivõime. Selleks toetatakse näiteks kariloomade arvu vähendamist, kiirendatakse üleminekut ring- ja/või mahepõllumajandusele ning suurendatakse digiteerimist ja innovatsiooni.

(36) Tööjõu- ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistes sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate väljatöötamine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul kasvuhoonegaaside nullnetoheitega majandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja üleminekut. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad need meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades. 2022. aastal oli Madalmaades tööjõunappus 108 ameti puhul, mis nõuavad rohepöördeks erioskusi või -teadmisi, sealhulgas keskkonnakaitsespetsialistid, isoleerijad ja ehitustehnikud.

(37) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[25] kajastub allpool esitatud soovituses 1.

(38) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et i) tagada võla jätkusuutlikkus ja hoiduda 2023. aastal kogunõudluse laiapõhjalisest toetamisest, suunata paremini kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetavaid eelarvemeetmeid ning kaaluda asjakohaseid viise toetuse lõpetamiseks, kui energiahinnasurve väheneb; ii) säilitada suured avaliku sektori investeeringud ja edendada erainvesteeringuid, et toetada rohe- ja digipööret; iii) toetada palgasuundumusi, mis leevendavad ostujõu vähenemist, piirates samal ajal teisest mõju inflatsioonile, tõhustada veelgi aktiivset tööturupoliitikat ja leevendada oskuste nappust; iv) parandada ettevõtluskeskkonda ja tagada, et energiatoetus ettevõtetele on kulutõhus, ajutine, suunatud elujõulistele ettevõtetele ja säilitab stiimulid rohepöördeks, ning v) säilitada makromajanduslik finantsstabiilsus ja jälgida riske, jätkates samal ajal tööd pangandusliidu väljakujundamiseks, Madalmaade puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat, neljandat ja viiendat euroala käsitlevat soovitust.

(39) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja kõnealust hindamist, on nõukogu 2023. aasta riikliku reformikava ja 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitused kajastuvad

[24] Nõukogu määrus (EL) 2022/1369

[25] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2 ja artikli 9 lõikele 2.

allpool esitatud soovituses 1. Soovituses 1 osutatud poliitikameetmed aitavad kõrvaldada erasektori suure võlaga seotud haavatavust ja suure jooksevkonto ülejäägiga seotud haavatavust. Soovitused 2 ja 4 aitavad kaasa soovituse 1 täitmisele, kui tegemist on suuremate investeeringutega. Soovitus 1 aitab kõrvaldada tasakaalustamatust ja rakendada soovitust euroala kohta kooskõlas põhjendusega 38,

SOOVITAB Madalmaadel võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Kaotada kehtivad energiatoetusmeetmed 2023. aasta lõpuks ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja toetusmeetmeid, tagada, et need on suunatud haavatavate kodumajapidamiste ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

   Tagada usaldusväärne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 3,5 %ni.

   Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada taaste- ja vastupidavusrahastu toetuste ja muude ELi vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks.

   Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

   Vähendada kodumajapidamiste puhul laenuvahendite kasutamise soodustamist ja moonutusi eluasemeturul. Toetada eluasemete kättesaadavust ja taskukohasust eraüüriturul. Kõrvaldada takistused, mis pärsivad investeeringuid, sealhulgas elamuehitusse tehtavaid investeeringuid.

2. Jätkata taaste- ja vastupidavuskava järjepideva rakendamisega ning viia kiiresti lõpule REPowerEU peatüki koostamine, et alustada viivitamata selle elluviimist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikuses täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga.

3. Vähendada stiimuleid paindlike või ajutiste töölepingute kasutamiseks. Võttes arvesse sektoripõhiseid vajadusi, tegeleda struktuurse tööjõu- ja oskuste nappusega, kasutades muu hulgas ära alakasutatud tööjõupotentsiaali ning parandades täiend- ja ümberõppe võimalusi, eelkõige tööturu äärealadel olevate ja tööturult eemalejäänud inimeste jaoks.

4. Vähendada sõltuvust fossiilkütustest, kiirendades taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, parandades raamtingimusi, et suurendada investeeringuid elektri ülekande- ja jaotusvõrkude laiendamisse, kiirendades ja laiendades energiatõhususe meetmete rakendamist energiatarbimise vähendamiseks, eelkõige tehiskeskkonnas. Toetada üleminekut kestlikule põllumajandusele. Suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste pakkumiseks ja omandamiseks.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja